

A Foeminis videnda profecto. Nec ab ijs utique, modò non esset imago. Lucanus etiam designat utrumque: pro symbolo ignem; & cujus ignis symbolum veneratam imaginem.

Lucan.

Dij cinerum Phrygijs colitis quicumque ruinas Aeneaeque mei, quos nunc Lavinia sedes servat, & Alba Laves, & quorum lucet in aris

Ignis adhuc Phrygius, nullique aspecta virorum

Pallas in abstruso pignus memorabile templo.

Palladium pignus Imperij.

Constat sanè Vestæ ignis ut signum, etiamque in abstruso Palladis simulacrum; quod cum esset pignus imperij, sicut Iliensis; tum mà curâ servabatur, ita ut cum simulacro abditus esset quo latebat locus; ne Romanus deficeret illo rapto principatus, cujus imago Vestæ concessa fuerat ut pignus; sicut destructa Troja, à Diomede & Ulyssè raptâ Minervâ, & post idem ipsum Aeneæ relictum simulacrum, in novi imperij fundamentum atque firmamentum.

20 Pessimè tulerunt improbi Imperatores, maximè cum pro maiestate simul eligerentur Pontifices, tanti pignoris, imperij durationis non esse testes. Unde de Eliogabalo in ejus Vir. ait Lampridius: Sacra P. R. sublatijs penetrabilibus profanavit, ignem perpetuum extinguere voluit. Penum Vestæ, quò sola virgines, solique Pontifices adeunt irrupit; qui penetrabile sacrum auferre est conatus. Ut compesceretur hujusmodi audacia, confecta fuerant bina dolia: pretiosius, quod omninò vacuum: levius, ubi imperij pignus absconditum; ut siquis auderet tollere, frustraretur conamine, vel potito voto; cum in imperij aternitatem maneret Vestæ vera imago cui facta promissio. Duo dolia haud magna à Numa esse ibi posita (ait in Camill. Plutarch.) alterum apertum & inane, alterum plenum & obsegnatum: solis autem istis virginibus licitum ea videre. Vide 18. Februar. 12. Factum itaque, ut deciperetur raptor; qua industria Vestalium Maxima Eliogabalo in adytum irrumpenti fucum fecit, ut d. refert Lamprid. Penetrabile sacrum auferre est conatus: cumque feriam (dolum scilicèt) quasi veram rapuisset, quam virgo Maxima falsam monstraverat, atque in ea nihil reperisset; applosam frogit. Elucet Vestæ imaginem etfi occultam, uti Palladium in aternitatis imperij pignus, in adyto fani fuisse: tum quia ut observat Halicarnass. d. n. 38. In ædis incendio L. Cæcilius Metellus sacra, Vestamque ingrediens in penetrabile, eripuit; ut dictum, 12. Januar. 5. refertque Valer. Maxim. I. cap. 4. num. 4.

Audacia Eliogabali.

Palladij signa scilicet.

Fucus Maxime Vestalium in Eliogabalo.

& Plin. 7. cap. 43. Tum, quia Octavia no imperante, dicit Dio, lib. 54. Vestam arsisse, & virgines Palladium extulisse, ac posuisse in domo Augusti. Cum denique, quia ut lib. 1. inquit Herodian. Prodigium, cum Vestæ templum arserit, & nudum visum sit Palladium; quod Romani & colunt maxime & ce-lant. Quid intelligatur per Palladij nuditatem, adis Just. Lips. d. cap. 9. Alia de Palladio prætermitto propter jam acta & agenda.

21 Astruit cogitationem Halicarnass. d. Præter ignem (ait) occulta quadam sacra Dea fano esse deposita, solis aditu cognita & virginibus. His in hoc die sacra fiebant in penetrabili, quod dicebant ædis penum. Penum (inquit Festus, lib. 14. n. 8.) vocatur locus intimus in ade Vestæ regetibus: qui certis diebus circa Vestalia aperitur. Ij dies religiosi habentur. Patet jam quæ sint sacra Vestalia, cui & quomodo à virginibus fiebant, & quibus in diebus: quapropter Ovid. d. succinit de adyto: Hic locus est Vestæ, qui Pallada servat & ignem.

Quid in Vestæ adibus Penus?

Ovid.

De imaginibus Vestæ plura Lipsius, loc. cit. Vestalis pingebatur, foemina virgo velata lampadem seu lucernam ignis sacri manu præferens. Vestæ, specie templi rotundi, in cuius medio statua, pateram hastamque gerens. Alibi, templum rotundum cum tribus staturis singulis basibus in vestibulo & lateribus collocatis. Hemelar. Aur. numism. Tabul. 7.9. & 13. Sæpe adinstar Magnæ-Matris è Pessimunte Romam advectæ, de quo die 28. n. 16. potissimè, d. 27. num. 21. Tunc fiebat pompa insignis, in qua forma Deæ lapis seu saxum nigrum, ut ait Char-tar. de Imagin. pag. 143. Eadem enim forma colebatur Jupiter & Venus Paphia, uti dicemus, 10. Maij. Jupiter adinstar pyramidis. Venus adinstar figuræ, quæ paulatim in acumen desinebat. Non aliter cogito factum cum Vestæ imagine, nonnunquam velata: etenim vel in serâ (seu dolio, quod fistile, aut lapideum) condebatur; ut nihil ad extra imaginis videretur, nisi pyramis aut cubus, in cuius concavo latebat operta ad majorem venerationem imago.

Imagines Vestæ & Vestalium.

Magnæ-Matris, Venus Paphia, & Jovis.

22 Astipulatur configuratio Dei Heliogabali, Romam ab Antonino ejusdem cognominis, qui ante imperium in Syria functus honore Pontificis, de quo supra. Ejus simulacrum in Palatino monte juxta ades imperatorias consecravit, eique templum fecit: subdit Lamprid. Forma imaginis, quadriga trahens conum in quo aquila, supraque Sol. Pende modò verba Herodiani,

Dei Eliogabali imaginis.

lib. 5. Simulacrum nullum Græco aut Romano more (inquit) manufactum ad ejus Dei similitudinem: sed lapis est maximus ab imo rotundus, & sensim fastigatus propemodum ad conij formam. Aurelianus verò Imperator Dei Heliogabali effinxit imaginem figura Solis orientis radiati cum flagello aurigæ: inquit Flav. Vopisc. in eo. Quorsum si ejus imagines forma eleganti & splendida, ut urbi inferretur, ostenditur in lapide duntaxat conij figura? Ut non esset nisi sacerdotibus visibilis, & lateret in concavo lapidis honore conciliato amplioris adorationis. Perspicue exponitur, 8. Octobr. Appositè Hemelar. d. Tabul. 37. Sub conica figura tentorio ipsa Dei statua urbi illata & coniecta ad venerationem majorem excitandam, neque enim (ait) maiestati tanti Numinis conveniebat, aperire per ora omnium traduci. Fortasse etiam mons iste factus ex cavato lapide, ut sub eo signum Dei latens, & non aspectabile ad majorem venerationem; præut in serâ lateritia Palladium apud Vestales reconditum servari solebat. Roboratur eximiè conjectura, ex eo quod Apollodor. inquit, 3. Biblioth. n. 23. nimirum, Palladium de celo delapsum, quod magnitudine tricubitali. Ita ergo summitti faciliè sub conca-vitate lapidis quibat, quin vel adiens penetrabile, videre valeret imaginem Numinis sub faxea hierotheca latentis; relicta prærogativa virgini Vestali,

Ovid.

Trojanam soli cui fas videre Minervam. 23 Hujus semper comes draco, ut asserit de Iside & Osirid. Plutarch. Signo Phidias sociavit draconem. Haud secus in virginittatis insigne, draconis cura virgini tradebatur Vestali. Rome quidem, qua ignis illius inextinguibilis imaginem tractant, auspicia pena sua cum ipso dracone curantes de virginittate censentur. Tertull. ad Uxor. cap. 6. etiam Plutarch. in Parallel. Dalecamp. in Plin. 8. cap. 14. fusèque Propert. tot. Eleg. 8. lib. 4. Hic erat in Asylo Romano (ut præmissimus, 1. Februar. n. 13.) quem colebant cives, eò magis quod à virgine placidè sumebat cibos, & averfabatur à corrupta: quapropter dicebatur Periculum foeminarum. Smet. Gloss. in Fast. Flavij. Unde Propert. d. à v. 3.

Vestalibus cura de dracone in asylo Romano.

Propert.

Lavinium amosi vetus est tutela draconis Quo penetrat virgo: cæco descensus hiatus. Jesuni serpentis honos, cum pabula poscit Anna, & ex ima sibila torquet humo. Talia demissa timent ad sacra puellas: Cum temerè anguineo creditur ore manus. Ille sibi admotas à virgine corripit escas, Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.

Si fuerint casti, redeunt in colla paremum, Clamanique agricola: Fertilis annus erit.

24 Draconem cum Vestæ Lanuvij positum, cum illaque Romæ translatum, asserit Casaubon. in Sueton. Tiber. cap. 72. claretque ex Plurarcho, quo dudum, n. 16. ubi refert ex Pytole, 3. Rev. Italic. Metellum cum Vestæ filiam vellet sacrificare; Deam victimam ab altari rapuisse, abductamque constituisse sacerdotem draconis. Frequenter apud Ethnicos dracones erant ornamenta templorum. Hinc Adrianus Athenis in templo Jovis Olympij, ex India sibi allatum collocavit draconem, quem Numen cives habuerunt, donumque illis gratissimum; quoniam templo contulerat insigne ac maximum ornamentum. Ael. Spartian. in eo, & Turfell. ann. V. C. 879. De dracone in templorum Numinumque auctoritatem, diximus, 1. Januar. à n. 10. Totum florente imperio desumptum à fano Vestæ Lavinij & Albæ-Longæ, ubi pro maiestata colebatur horror, & arte dæmonis astruebatur virginum pudor: qua de causa Vestalis pingebatur coram dracone cibum offerens, canistro ad cingulum suspensio. Dalecamp. quò supr. Palladium, seu Vestæ effigiem, Constantinus, dum sedem imperij transtulit, secum abduxit. Smet. d. ex Pomponio Laeto & Lips. d. Silvestrum draconis ora clausisse, & perperno ergastulo mancipasse; cui Kal. singulis à virginibus Vestæ suppeditari solita sint alimenta. Liquent quæ Vestalia, honor virginum & cultus. Poena lætæ pudicitiae dicemus suis in diebus. Sil. Ital. 13. Bell. Punic. à v. 847.

Metella rapta in sacerdotem draconis Vestæ.

Draco Jovis Olympij Athenis.

Nec par pena tamen sceleri sacraria Vestig Polluit exuta sibi virginittate sacerdos: Sed satis est vidisse, satis.

Sil. Ital.

25 Hac in die & in his sacris Octavius Pontifex maximus Romæ declaratus. Ann. V. C. 725. K. Rom. Reusner. Gyrard. & Rosin. qui lib. 4. cap. 7. inquit: Prædie Non. Sacrum Vestæ erat: eodemque die C. Octavius Augustus Pontificatum maximum iniit. Idem Goltz. & Panvin. quibus adhæret Torniel. Ann. M. 4040. n. 4. etiam decantat Ovid. 3. Fastor. à v. 415.

Augustus Pontifex Maximus.

Ignibus aternis aterni numina præsumt: Casaris imperij pignora juncta vident.

Ovid.

Quia Vates voce Casaris usus; hoc in loco (inquit Paul. Marf.) alij dictum de Jul. Casare, alij de Augusto volunt. Unde sextâ die mensis Vestæ sacrificatur; quo die Casar Vestæ sacerdos & Pontifex Maximus creatus est. Sententiam sequitur Smet. in Mens. Mart. Casar sicut post Consulatum, summum sacerdotium emit: aliter ita juvenis, nec-

Cajus Casar.

necdum prætura functus, nisi largitionibus, competitoribus viris inclytis, adipisci nequibat; de quo fuse Dio, lib. 37. Articulum in eo refert Sueton. à cap. 13. Deposita Prævincia spe, pontificatum maximum petijt non sine profussissima largitione; in qua reputans magnitudinem aris alieni, cum manè ad Comitia descenderet, prædixisse matri osculanti fertur, domum se, nisi Pontificem non reversurum; atque ita duos potentissimos competitors, multumque & ætate ac dignitate antecedentes, superavit; ut plura ipse in eorum tribubus suffragia, quam uterque in omnibus viderit. Vel prævidens periculum, ausu ambitiosissimo & prece & pretio, dignitatem adortus, & simul voto potitus. Unde Goltz. in eo, & Smet. quò dudum, dixisse matri benè precanti, ferunt: *Aut hodie filium tuum videbis Pontificem vel exulem.* Stimulus tantæ juvenis ambitionis erant dignitatis proventus, cum esset ære alieno nimis gravatus. Ex quinque rebus erat divitiarum cumulus, ut observat, lib. 2. Blondus, nimirum dotatione è publico; auctoramento ex oblationibus privatis; ex donationibus legatiscque morientium, ex multa damnatorum, ac demum ex hæreditate sacrorum. Hæc Cæsaris ad Pontificatum assumptio non solum pridie mensis hujus Nonas, sed ex vetustissimis codicibus in ordine festorum constat per singulos menses celebrari. Marfus, ubi supr. In *Republ. Rom.* pag. 566. legitur: *In Capitolio super arcum templum Cæsaris & Vestæ; ubi Senatores ponebant Julium Cæsarem in cathedram VI. Martij.*

26 Etsi inter fastos pro Cæsare numeraretur dies, pro Augusto designat Ovid. d. quasi vivente ac imperante: v. 419.

Ovid. *Ortus ab Aenea tangit cognata sacerdos Numina sancta, qua fovet ille manu.* Erat Augustus sacerdos, quia Pontifex Maximus, post Marcum Æmilium Lepidum, in sacerdotium successorem Cæsaris, cujus munus etli Lepidus deponeret, vivo illo, noluit amplecti: etenim lege præcisa, ut ait Cæsiodor. 9. *Var. epist. 21.* sacerdotium non deponunt, nisi cum munus vitæ relinquunt. Honorem non spoliū quærebat Augustus: non Pontificatu fungi, sed mereri. Itaque cum se dedidisset Augusto, hic Romam illum misit nec sine custodia, sed cum Pontificis munere; quo mortuo, successit & faustè in Pontificatu. Goltz. in eo, & Briet. in *Chronolog. ann. præcit.* Postquam verò Pontificatum Maximum, quem nunquam vivo Lepido auferre sustinuerat, mortuo demum suscepit, quicquid fasti-

Proventus ex Pontificatu.

Cæsaris Cathedra.

1557 112

Ovid.

1170

Augustus in Pontificatu præter Sibyllinos, fastidiosos ex-
istis libros

corum Graci Latiniq; generis, nullis vel parum idoneis Auctoribus vulgò ferebatur, supra duo millia contracta undiq; cremavit; ac solos retinuit Sibyllinos: hos quoque delectu habito: condiditque duobus forulis auratis sub Palatini Apollinis basi. Hoc Summi Pontificis principalis cura, ut ritè celebrarentur sacra, nec haberentur pro veris excogitata ad placitum vaticinia. Ovid. *ibid.* v. 413.

Cæsaris innumeris, quos maluit ille mereri, Accessit titulus Pontificalis honor.

27 Præses virginum Vestalium, seu potius custos erat Pontifex Maximus: unde Augustus de illis egregiè ac præclare meritus. Sacerdotum (inquit Sueton. ubi supr. cap. 31.) & numerum & dignitatem, sed & commoda auxit: præcipuè Vestalium virginum. Cumque in demorine locum aliam capi oporteret, ambirentque multi, ne filias in sortem darent; adjuravit, si cuiusquam neptium suarum competeret atas; oblaturum se fuisse eam. Præmissimus, n. 17. quantus erga illas honor Augusti; ut haberentur vel in spectaculis prætabili auctoritate. Ita earum delicata majestas, ut qui læticam earum aut sellam, quæ vehebantur, subiret, audaciam lueret indeclinabili morte. Nonnulla etiam ex antiquis caeremonijs paulatim abolita restituit: inquit *ibid.* Sueton. Inter alia formulam capiendi virginem in Vestalem; quæ erat hujusmodi. Sacerdotem Vestalem qua sacra facias, qua jus sit sacerdotem Vestalem facere pro populo Romano, Quiritibusque; ita te Amara capio. Briffon. de Formul.

28 Postquam Pontifex factus dedit in populi oblectamen ludos, qui dicti Pontificales ob novum honorem, & post ejus obitum Augustales dicti. Tacit. 1. *Annal.* cap. 15. & 54. in quibus Vestales maxime honoravit: equidem ut accinit Prudent. quò supr. *Podij meliore in parte sedebant.* Imò decretum, ut quoties Augusta theatrum introisset; sedes inter Vestalium consideret. Tacit. *ibid.* lib. 4. cap. 16. Sicut honori, nonnunquam earum pudori, atque sanctimonie studuit. In ludos præfatos læticis duci iussit: verum cum tunc à populo peteretur pugilatus, quo nudi certabant; & illarum, & omnium consultuit modestiæ. *Athletarum spectaculo* (subdit Sueton.) muliebrem sexum omnem adeo submovit; ut Pontificalibus ludis, pugilum par postulatam distulerit in sequentis diei matutinum tempus: edixeritque, Mulieres ante horam quintam venirent in theatrum, non placere. Prudent. consultumque decretum postero-

Sibyllarum servavit in templo Apollinis Palatini.

Ovid.

De Vestalibus egrègiè meritis.

Forma capiendi virginem in Vestalem.

Ludi Pontificales, & Augustales

Augustus veterum die & modestiæ Vestalium eos sub-

ribus temporibus Neronis protrivit improbitas, vel erga Vestæ sacras. Ad *Athletarum spectaculum* invitavit & virgines Vestales; in eo cap. 12. inquit Sueton. Haud frons Augusti hujusmodi licentiam tulit. Jurè Ovid. 6. *Fastor.* v. 447. succinit:

Ovid. *Nunc bene luceris sacro sub Cæsare flammis: Ignis in Iliacis nunc erit, estque focus.*

29 Hic dies etiam Atheniensibus famigeratus propter expeditionem Thesei in Cretam. *Sava Potentissimi Regis Minois imperia* vixitum ætate pubescens, repulit: ait Valer. Maxim. 5. cap. 3. n. 3. Refert articulum in eo, Plutarch. Tyranni potentia (quia filius ejus Androgeus ab Atheniensibus in pugna fuerat occisus) jam victis vestigal imposuit, ut quotannis, septem virgines ac totidem pueros ætate pares, Minotaurum devorandos traderent; ut inquit Apollodor. 3. *Biblioth.* n. ult. & Hygin. *fab.* 41. Theseus postquam Athenas venit, & audivit, quanta calamitate civitas conficeretur; ut miseros liberaret, voluntariè se ad Minotaurum pollicitus est ire. *Ibid.* Plutarchus, hac die milium designat, sed per sortem. *Theseus* (ait) eos quos fors periculo destinasset à Pyrræo accepit: ac progressus in Delphinium; supplicationes pro eorum salute signum Apollini obtulit: id erat ramus oleæ sicere albâ lanâ involutus. Voto concepto descendit ad mare, sexta die Munichionis; quo die etiam nunc puellas mittunt supplicatum in Delphinium. Fertur Theseo Oraculum Delphicum præcipisse, Venerem itineris Duce m faceret, comitemque advocaret: præterea cum capram apud mare immolaret, eam fortuito in caprum transisse. Appulit itaque Cretam, statimque inclusus in labyrinthum, quò androphagus degebat Minotaurus; cum quo congressus, vicit, ac interfecit, & cum socijs inde exivit (lino & splendore coronæ Ariadnes, ejus amore captæ eludens labyrinthi flexus & errores) ac itatim cum Ariadne & socijs Athenas adnavigavit. *Idem* *ibid.* & Ovid. 8. *Metamorph.* *fab.* 2. & *Epist.* 10. sed prius processit Delphos ut Apollini grates ageret diversis choreis, ut dicemus, 13. *Maij*, dum Delon appulit, ut ibi Apollinis matri propter concessam victoriam atque libertatem sacra faceret. Hinc Athenis hac die fiebat pompa in memoriam cum puellarum tripudijs singulari lætitiâ. *Theseo* templum est concessum: iussitque ipse (inquit Plutarch.) eas famulas, è quibus sorte ad tributum adolescentes essent, læti sibi ad sacrificium conferre pensionem. Hæc dicebantur *Sacra Thesea* (de quibus, 8. *Jul.*) in quibus dabatur populo congiarium, & convivia ce-

Nero corripit.

Expediit Thesei in Cretam.

Victoria de Minotauris.

Ei rem-
plur dic-
tum.

Thesea sa-
cra.

lebrabantur. *Thesei* templum erat Asylum, quoniam ex eo revelli nullus poterat supplex. Rhodigin. 7. cap. 23. De annulo in pelagus à Minue projecto, & à Theseo educto, ut astrueret filium esse Neptuni: ac de Corona Ariadnes ei à Libero-Patre data, & constructa à Vulcano auro & Indicis gemmis, per quas Theseus de tenebris labyrinthi in lucem venit; dicemus, *Isagog.* August. à n. 21. & *Isagog.* Octobr. n. 29. Theseus ergo pro cunctis acceptis beneficijs Træzene templum dicavit Dianæ Sospitæ; de quo 3. *April.*

30 Inter Ægyptios Sacra felis aureo simulacro Bubasti, & pompa. *K. Ægypt.* Duntaxat quibant cogitari ab insensatis, præ nequitia traditis in reprobum sensum, & adorantibus similitudines volucrum, quadrupedum & serpentium. Deitatis vel inter illos dedecora, phantasiæ læsæ portenta, omnigenum Deum monstra; ut canit Virgil. 8. *Æneid.* v. 698. Cicer. 3. de *Natur. Deor.* Juvenal. tot. *Satyr.* 15. Maxim. Tyr. *serm.* 38. & Plin. 30. cap. 11. *Templa felibus sublimibus elevata fastigijs:* ait Arnob. lib. 1. *Advers. Gent.* Bubasti erat aurea felis imago, quia ibi portabantur, quotquot moriebantur in regno. Narrat stultitiam Herodot. lib. 2. n. 20. *Fellem incensâ strue* (inquit) *divina res occupat. Quoties ignem extinguere negligunt Ægyptij, cum stoltias felium disposui agunt: at illæ (amantissimæ enim feruum bestia est) aut intrudendo sese hominibus, aut transiliendo, in ignem insiliunt. Hoc dum contingit, ingenti lætitiâ afficiuntur Ægyptij. Quibuscumque autem in domibus felis oppetit mortem; earum domorum habitatores cuncti sola supercilia radunt (totum autem corpus & caput, in quorum domibus moritur canis) efferruntur autem feles mortue ad sacra recta, ubi salita sepeliuntur in urbe Bubasti. Horribilis prorsum fascinatio rationis! Idem cum bobus maribus faciunt; ut dicemus 12. *Decembr.* Hæc sacra felium, quæ etiam refert Diodor. Sicul. lib. 3. *Biblioth.* num. 4. Euseb. de *Præparat. Evangel.* 2. cap. 1. & Majol. *Tom.* 2. *Colloq.* 1. Mirum sanè, quòd cum pro cane mortuo domestici radant caput, & pro fele sola supercilia; canes salitos non deducantur in sacra ad aliquam urbem. *Canes* (subdit Herodotus) *in sua quisque urbe tumulant sacratis in locis. Sapiunt: semper discordes & feles & canes.**

Sepeliuntur in templo.

Ridiculi ritus.

31 Hac etiam die, ann. V. C. 421. cum pacificè Alexander Magnus post victoriam ad Ilium de Persis, venisset Phœniciam, quò claræ civitates ei deditæ, & officia Tyrus recusatset; misit caduceatores in fœdera, sed

Diana Sospita.

Sacra Felibus.

Sepeliuntur in templo.

Ridiculi ritus.

Alexander Tyrem obsidet.